

Releasenotes Memo havo en vwo bovenbouw release 6.0 leeropdrachtenboeken (2025)

Nieuw en verbeterd in de boeken en online

Vanaf schooljaar 2025-2026 is een nieuwe release van de leeropdrachtenboeken (release 6.0) beschikbaar. In het schooljaar 2024-2025 is de nieuwe release van de examenkaternen verschenen.

In de leeropdrachtenboeken zijn de sterke kanten van de vorige editie behouden – zoals de lees- en leerbare teksten, de inleidende casussen, de tijdscharnieren, de sterke verwerkingsvragen, de ‘Historisch denken’-opdrachten en de vele oefenmogelijkheden – maar er zijn ook belangrijke vernieuwingen en verbeteringen doorgevoerd.

De online leeromgeving blijft werken zoals je gewend bent en bevat natuurlijk nog steeds de *Trainer kenmerkende aspecten*.

Op veler verzoek hebben we de hoofdstukindeling aangepast. Ook is er een nieuwe aanpak voor de eerste vier tijdvakken in het havo-lesmateriaal en om tijd te besparen zijn de twee hoofdstukken over de middeleeuwen in het vwo-lesmateriaal samengevoegd. Deze wijzigingen hebben mogelijk invloed op je PTA. Raadpleeg de docentenhandleiding en de voorbeeld-PTA's in het docentmateriaal.

Indeling en onderdelen van het lesmateriaal

- **Overzicht kenmerkende aspecten:** conform de wijziging in het examenprogramma is voor leerlingen een overzicht opgenomen van alle kenmerkende aspecten. Ook bij de formulering en beoordeling van toetsvragen is hier rekening mee gehouden.
- **Verbeterde indeling:** Memo houdt bij de verdeling van de leerstof over hoofdstukken sterker vast aan de tijdvakken. Dat betekent bijvoorbeeld dat er nu één hoofdstuk is over de 16e eeuw en één over de 17e eeuw. Ook binnen paragrafen is – waar dat kan – vastgehouden aan een chronologische opbouw.
- **Aangepaste volgorde:** de ‘Historisch denken’-opdrachten zijn gegroepeerd aan het einde van een hoofdstuk. Daarmee is een duidelijker onderscheid aangebracht tussen de basisparagrafen en deze oefeningen. In de basisparagraaf is met een verwijzing

aangegeven bij welke basistekst je een passende ‘Historisch denken’-opdracht terug kunt vinden.

- **Verbeterde leerbaarheid:** Memo helpt leerlingen beter bij het leren van de kenmerkende aspecten doordat in het leeropdrachtenboek duidelijk is aangegeven waar je in de basistekst een korte uitleg (beschrijving) van elk kenmerkend aspect vindt en waar de verdieping zit. In de digitale leeromgeving is de *Trainer kenmerkende aspecten* beter vindbaar; alle trainers staan bij elkaar in een hoofdstuk.
- **Korter en toch helder:** de leerstof bij verschillende onderwerpen is nog meer ‘to the point’ en waar het kon ingekort. Zo zijn voor vwo twee hoofdstukken over de middeleeuwen teruggebracht naar één.
- **Verbeterde Afsluiting:** in de afsluitende paragraaf is een opdracht opgenomen met het doel de stof te herhalen. De toetsvragen in de Afsluiting zijn in de nieuwe editie geformuleerd en vormgegeven conform het examen. Zo zijn je leerlingen niet alleen goed voorbereid op de toets maar werken ze ook toe naar het examen.

Inhoudelijke veranderingen

- **Wereldgeschiedenis:** Memo kiest in deze nieuwe editie waar mogelijk voor een minder eurocentrische blik op het verleden. In het havo-boek behandelt Memo de eerste vier tijdvakken zelfs geheel vanuit een wereldhistorisch perspectief; hoofdstuk 1 heet dan ook ‘De wereld tot 1500’. In het vwo-boek is deze wijziging niet doorgevoerd, vanwege de exameneisen. Voor vwo-docenten en -leerlingen is hoofdstuk 1 van de havo-editie natuurlijk wel digitaal toegankelijk. Bij dit nieuwe hoofdstuk zijn vier leerroutes ontwikkeld zodat je kunt kiezen voor een aanpak die past bij je voorkeur en bij je beschikbare tijd. De vergrote aandacht voor een wereldhistorisch perspectief tref je ook aan op veel andere plekken in het nieuwe materiaal.
- **Tijdscharnieren:** in samenhang met de meer wereldhistorische benadering is er ook iets gewijzigd in de Tijdscharnieren, die leerlingen laten nadenken over continuïteit en verandering. In het havo-boek staan deze Tijdscharnieren bij 1500, 1800 en 1950 (in plaats van 1900), in het vwo-boek bij 500, 1500, 1800 en 1950 (in plaats van 1900).
- **Up-to-date:** de leerteksten in het leeropdrachtenboek zijn aangepast aan nieuwe inzichten en nieuwe ontwikkelingen. Dat eerste geldt bijvoorbeeld voor de paragrafen

over slavernij en racisme in de 18e en 19e eeuw; dat laatste geldt voor de laatste twee hoofdstukken waarin meer aandacht is voor China en Rusland ná 2000. Ook zijn vanuit deze overwegingen verschillende ‘Historisch denken’-opdrachten vervangen door opdrachten met een grotere maatschappelijke relevantie.

- **Impact veranderingen:** de hierboven genoemde wijzigingen zijn natuurlijk allemaal verwerkt in de online *Test jezelf*-oefentoetsen en in de eindtoetsen per hoofdstuk.

Voor de docent

- **Meer service voor de docent:** bij elk hoofdstuk is een PowerPointpresentatie beschikbaar vol kant-en-klare lesideeën die je ondersteunen bij je uitleg en waarmee je leerlingen aan het werk kunt zetten. Je vindt er opdrachten waarmee je de lesstof kunt inleiden of leerlingen kunt laten oefenen met toepassings- of analysevragen.
- **Toelichting per hoofdstuk:** aan elk hoofdstuk is een apart onderdeel gewijd in de docentenhandleiding. Daarin lees je onder andere heel gedetailleerd wat er inhoudelijk in elk hoofdstuk is aangepast. Ook bevat de handleiding informatie over de manier waarop de methode bijdraagt aan het ontwikkelen van burgerschap.
- **Voorbeeld PTA's:** voor verschillende jaarindelingen zijn voorbeelden gemaakt hoe je het PTA zou kunnen inrichten.